

Opoldne se je zbralo na tisoče ljudstva po Ilici in v Mesniški ulici, kjer so odkrili spominsko ploščo Šenou. Dr. Stjepan pl. Milčetić je v slavnostnem govoru popisal zasluge tega pisatelja za razne stroke hrvaškega slovstva.

Vsa slavnost se je končala z banketom. Tu je Slovincem nazdravil pl. Kukuljević, ki je slavil krasne slovenske kraje pod Triglavom in vrle pesnike, ki so se rodili v njih. Odgovoril je v imenu

Slovencev Fr. S. Finžgar kot rojak Prešernov, rojen pod Triglavom, ter pozdravljaj posebno to misel, da se naj odslej tudi med Hrvati obrne vsa pozornost na to, da se izobrazijo in dvigne preprosto neuko ljudstvo.

Bila je lepa in poučna proslava. Bog daj, da hrvaška književnost vedno bolj процvita in se razvija v službi večne resnice, dobrote in lepote! — V tem znamenju hočemo sodelovati tudi Slovenci!

To in ono.

Naše slike. S posebnim veseljem priobčujemo na str. 711. sliko vrlega sodelavca našemu listu, prof. dr. Karola Glaserja. Naši čitatelji so gotovo že tudi želeli spoznati po licu moža, ki nam je z velikim trudom in kremenito vztrajnostjo dovršil ne povsod popolno — saj je to skoraj nemogoče — a vendarle monumentalno delo „Zgodovine slovenskega slovstva“. — Dr. Karol Glaser se je porodil l. 1845. v Hočah blizu Maribora. Že kot dijak-šestošolec se je odločil po dovršenih študijah klasične in slovanske filologije posvetiti se orientalistiki. L. 1883. je napravil doktorski izpit in jel pisateljvati na omenjenem polju. Kot profesor je služboval v Ptuj, Kranju, Weidenau-u in od l. 1880. dalje v Trstu. Sedaj biva v pokoju v Gradcu in na svojem domu. Dr. Glaser je izredno veliko spisal. Njegovi članki — izvečine literarne študije iz raznih slovstev — se nahajajo v podlistkih naših treh dnevnikov, v „Kresu“, v „Zori“, v „Letopisih Slov. Matice“, v „Dom in Svetu“ itd. No neizbrisno je začrtal svoje ime v naše slovstvo baš s svojo „Zgodovino slov. slovstva“, katero je začel pisati l. 1887. kot profesor v Trstu. Naj nam Bog še dolgo ohrani zasluznega in tako marljivega moža! — Ruski koledniki na str. 733. so skoraj bolj podobni našim ponekodnjim slavilcem „zelenega Jurja“. Tako čudno so opravljeni! No seveda: zebe jih, zebe vse drugače kakor naše otročajo, ki tudi še hodijo semtertam o božiču, o novem letu in o sv. Treh kraljih od hiše do hiše, prepevaajo lepe božičnice. — Petrolejski vrelec gorí (stran 749). To vam je silovit požar! Navstane pa semtertamt ob Kaspiškem jezeru, kjer se nahajajo blizu mesta Baku tako velikanski studenci kamenenega olja (nafta), da je od ondot preskrbljeno s petrolejem celo rusko cesarstvo, in tudi še v druge države ga izvažajo. Gasiti takov ogenj je brezuspešno delo. To gorí toliko časa, dokler ni vsa s kamenenim oljem napojena zemlja kroginkrog sežgana. Škode pri takih požarih so ogromne — na milijone. — Monštranca na str. 772. je delo domače umetnosti. Naredil jo je g. Kregar, pasar v Ljubljani, za novo župnijsko cerkev v Šmartnem pri Litiji.

Primerno krasni gotski cerkvi je tudi monštranca izdelana v gotskem slogu. Visoka je 76 cm in je vsa čisto srebrna. Lunula je obložena s pravimi dragimi kamenčki. Na stojalu so vdane štiri slike iz emaila.

Za slovensko vseučilišče v Ljubljani se je vnelo živahno gibanje. Že pred petdesetimi leti so priznavali splošno, da je slovensko vseučilišče potrebno in da imajo Slovenci pravico do njega. A v brezobzirnih narodnostnih bojih, v katerih zmaguje močnejši in ne pripušča slabejšemu, da bi si opomogel, v teh krutih borbah za narodni obstanek so potisnili to kulturno vprašanje v ozadje, da se je že skoro pozabilo. Ko so pa začeli Italijani z vso silo zahtevati italijansko vseučilišče v Trstu, in so s hrupnimi nastopi po raznih vseučiliščih opozarjali svet na to svojo zahtevo, so se zbudili tudi Slovenci in zahtevajo od države, da jim ustanovi vseučilišče v Ljubljani. Deželni zbor, slovenski državni poslanci in mnogo občin je že odločno izreklo to zahtevo. Slovensko vseučiliško dijaštvo in vsi sloji slovenskega naroda pa na mnogoštevilnih shodih in v raznih izjavah zahtevajo, da se ugodi tej želji slovenskega naroda. Tudi mi se pridružujemo tej zahtevi, ki je za nas velike kulturne važnosti. —

„*Matica Hrvatska*“ je imela l. 1900. 11.100 družtenikov, za 77 več, kakor prejšnje leto. Rednih dohodkov je imela 88.373 K 16 h. Skupna temeljna glavnica „Matičina“ — brez hiše in brez posestva v Podsusedu — znaša zdaj 137.278 K 56 h. Letos o božiču izdá „Mat. Hrvatska“ devet knjig. Marljivemu tajniku g. Iv. Kostrenčiču se je dovolila pokojnina 1600 K za velike zasluge, ki jih ima za prosep „Matice“.

Več prosvete! Dr. Velimir Deželić je ob proslavi štiristoletnice hrvaške umetne književnosti predaval v „Društvu hrvatskih knjižnika“ jako poučno o vprašanju, kako bi se povzdignila prosveta preprostega naroda. Vzporedil je najprej statistično število analfabetov v raznih deželah. Še l. 1880. je bilo analfabetov v Hrvaški in Slavoniji 70% prebivalstva, v Dalmaciji pa celo 80%. Od tega časa